

O ZGODOVINI
LENDAVE

str. 2

ZAKLJUČEK
TEČAJEV
SLOVENSKEGA
JEZIKA

str. 4

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

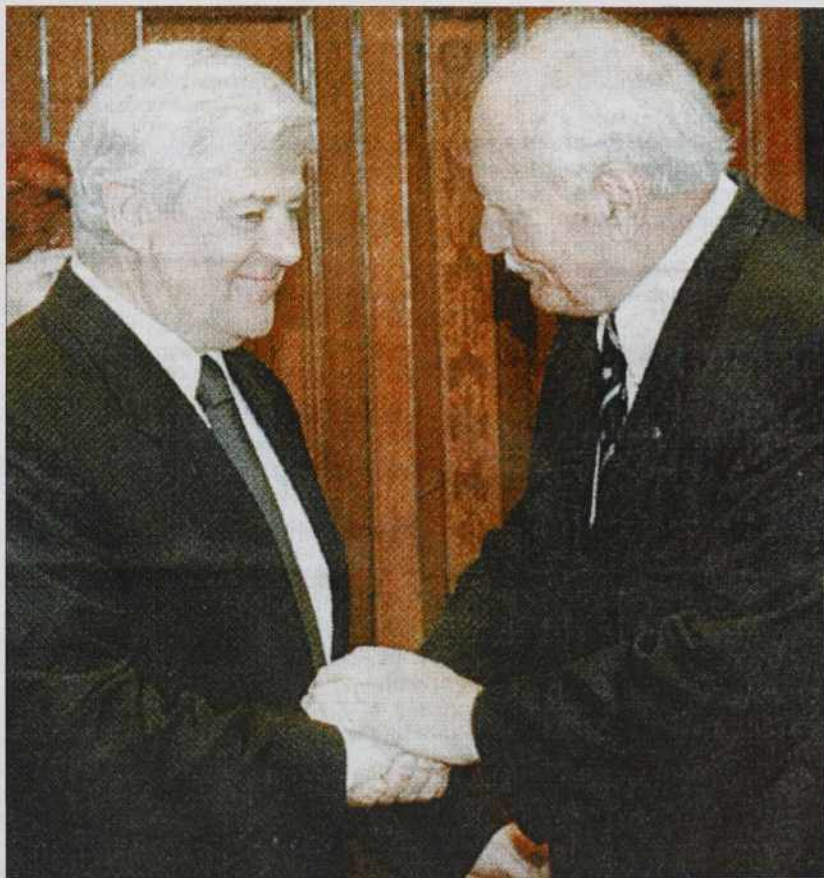
Monošter, 8. maja 1997 * Leto VII, št. 9

Slovenski predsednik obiskal Madžarsko

MILAN KUČAN IN ÁRPÁD GÖNCZ SPREJELA POKROVITELJSTVO

Dvodnevni obisk slovenskega predsednika Milana Kučana na Madžarskem je še utrdil prijateljske in dobrososedske vezi med sosednjima državama in njunima predsednikoma. Árpád Göncz in Milan Kučan sta to potrdila tudi z medsebojno podelitvijo najvišjih državnih odlikovanj, Zlatim častnim znakom Republike Slovenije in Velikim križem Republike Madžarske.

Milan Kučan se je v Budimpešti sešel z vsemi vodilnimi madžarskimi politiki, saj se je pogovarjal tudi s premierom Gyulo Hornom, predsednikom parlamenta Zoltánom Gálom, županom Budimpešte Gáborjem Demszkyjem, ki mu je izročil tudi ključje madžarskega glavnega mesta, drugi dan obiska pa sta ga v Székesfehérváru sprejela župan mesta István Nagy in predsednik županijske skupščine Gábor Szabó. Milan Kučan je v Budimpešti sprejel tudi delegacijo porabskih Slovencev, na delovnem zajtrku pa se je pogovarjal tudi z madžarskimi pisatelji, prevajalci in slavisti. V pogovorih so prevladovala že znane teme. Vemo, da si tako Slovenija kot Madžarska prizadevata za vstop v Evropsko unijo in Nato. Članstvo v omenjenih organizacijah je v interesu obeh držav in ena drugo v teh prizadevanjih tudi podpirata. Govora je bilo tudi o regionalnem evropskem povezovanju, tako o Cefti, tristranskem sodelovanju med Italijo, Slovenijo in Madžarsko ter novi trilateralni na osi Dunaj - Ljubljana - Budimpešta. Eden od prvih projektov novega trilateralnega sodelovanja naj bi bilo usklajevanje z zakonodajo Evropske unije, kjer bi Avstrija lahko prenesla svoje

izkušnje Sloveniji in Madžarski.

Pomemben del dvostanskih stikov so prometne povezave. Vse dejavnosti, ki jih predvideva sporazum o neposredni železniški povezavi med državama, potekajo v skladu z dogovorom in tako naj bi že konec leta začeli z gradnjo 45 kilometrov dolgega odseka, ki bo zagotovil neposredno železniško povezavo med Slovenijo in

Madžarsko. Na področju avtocestne povezave pa ostaja nerešeno vprašanje, kje bo cesta prečkala mejo, saj se slovenska stran zavzema za prehod pri Genterovcih, madžarska pa pri Pincah. Spregovorili so tudi o telekomunikacijah in Luky Koper. Strokovnjaki z obeh strani meje naj bi tako poskrbeli, da bodo imeli predstavniki obeh manjšin, tako porabski Slovenci kot Madžari

v Sloveniji, možnost sprejema obeh televizijskih programov, slovenske oziroma madžarske radiotelevizije. Slovenska stran je madžarski ponudila tudi podpis državnega sporazuma o uporabi Luke Koper. Milan Kučan se je v hotelu Fórum, v katerem je bivala slovenska delegacija, pol ure pogovarjal tudi z delegacijo porabskih Slovencev. Predsednik Zveze Slovencev na Madžars-

kem Jože Himök ga je seznanil s prizadevanji za ustanovitev porabskega radia in s tem, da Madžarska še vedno ni zagotovila potrebnih sredstev, medtem ko je Slovenija za projekt že prispevala 30 milijonov tolarjev. S tem denarjem so bili kupljeni prostori, v katerih naj bi v Monoštru zaživel slovenski kulturno-informacijski center, radio pa naj bi bil njegov osrednji del. Porabski Slovenci so predsednika obeh držav prosili za pokroviteljstvo in Milan Kučan jim je povedal, da je tudi Árpád Göncz sprejel ponudbo. Martin Ropoš in vodstvo Državne slovenske manjšinske samouprave pa je slovenskega predsednika seznanilo z nakupom novih prostorov v Budimpešti. Ob besedovanju o mejnih prehodih pa so porabski Slovenci izrazili obžalovanje, da sta državi pozabili na mejni prehod Cepinca-Verica, saj pozitivne izkušnje oziroma odprta meja med Martinjem in Gornjim Senikom dokazujejo, kako pomembna je neposredna vez manjšine z matico.

Novi podpredsednik slovenskega parlamenta in nekdanji soboški župan Andrej Gerenčer je sogovornikom obljubil vso pomoč pri njihovih prizadevanjih, predsednik Društva slovenskih pisateljev Evald Flisar pa je napovedal, da bo društvo v sodelovanju s slovenskimi založniki Slovcem na Madžarskem poslalo večjo pošiljko knjig. Slovensko-madžarski stiki na najvišji ravni se bodo nadaljevali že 20. maja ko se bodo v Budimpešti sešli predsedniki vlad Italije, Slovenije in Madžarske.

Silva Eöry

O ZGODOVINI LENDAVE

Pred kratkim je v Lendavi izšla knjiga z naslovom "Fejezetek Lendva történetéből 1920-ig" (Poglavja iz zgodovine Lendave do 1920). Avtor knjige, naš sogovornik, je ravnatelj Zavoda za kulturo madžarske narodnosti v Lendavi, **László Göncz**. *Gospod Göncz, kako je nastala vaša knjiga?*

"Pred dvema letoma sva z Albertom Halászom izdala manjšo publikacijo, predvsem za turistične namene. Kolega Halász je predstavil umetnostno zgodovino, jaz pa zgodovino Lendave, vendar za najširše občinstvo. In sicer v treh jezikih: v slovensščini, madžarsščini in nemščini. Takrat sem dobil vtis, da je velika vrzel glede predstavitve krajevne zgodovine Lendave. Porodila se je pobuda, da bi bilo potrebno tudi današnjemu človeku na najbolj razumljiv način predstaviti zgodovinski položaj naše pokrajine. Neka publikacija o Lendavi je nastala že v prejšnjem stoletju. Neka druga med drugo svetovno vojno in pa tretja, bolj priložnostna publikacija, na koncu 70. let. Vendar so bile vse te knjige oziroma publikacije po svoje pač pomanjkljive. Predvsem iz političnih razlogov. Ideološko so bile precej obarvane."

Mislite, da so v današnjem zgodovinsko-povsem odpravljeni ideološki in politični vzgibi?

"Seveda ima tudi moja knjiga pomanjkljivosti, da ne bo nesorazuma. Vendar sem jaz poskusil ideološke motive kolikor toliko izolirati, se posvetiti tematični strokovno. V knjigi se nisem poglabljal v eno obdobje bolj kot v drugo, ampak sem poskusil predstaviti literaturo in hipoteze, stališča, ki so bila že razkrita, publicirana, predstavljena. Trudil sem se, da bi temo interpretiral v jeziku, ki današnjemu človeku na razumljiv način pove tisto, kar ga zanima."

Zakaj niste izdali knjige v dveh jezikih, kakor je to dandanes precej razširjena praksa na narodnostnem področju?

"Želel sem, da bi knjigo

László Göncz

izdali dvojezično, vendar krajevni organi niso imeli denarja za ta namen v lanskem letu. Mi pa, na žalost, tudi ne. Sredstva, ki prihajajo iz državnega proračuna, so pa izrecno namenjena za publiciranje v madžarskem jeziku. Slovenski del knjige bi torej morali pokriti iz drugih virov, vendar pa, na žalost kot rečeno, teh lani nismo imeli na voljo. Upam, da se bo dalo nadoknaditi, če bo potreba po tem."

Katera zgodovinska obdobja so predmet vaše analize?

"Knjiga zajema časovni razpon od začetka naseilitve v okolici Lendave pa do razpada avstroogrške monarhije, torej do trianonske mirovne pogodbe. Ko je pač to območje bilo priključeno k novonastali Kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev oziroma k poznejši Jugoslaviji. Sem menil, da tu moram končati, predvsem zato, ker se je takrat marsikaj spremenilo v državno-pravnem in tudi v siceršnjem pomenu in ker se ukvarjamo predvsem z manjšinsko zgodovino. Poskusil sem temeljito obdelati poglavja do meščanskega

obdobja, torej Rákóczijeve vstaje. Za to obdobje obstaja dokaj solidna literatura, tudi gradivo je dokaj solidno pripravljeno. Medtem ko je zadnjih sto-petdeset let bolj površno obdelanih. Najbrž zato, ker pomeni tisto obdobje enostavno čas hitrega razvoja. Pozneje pa obdobje dualizma, ko je nastalo ogromno, predvsem gospodarskih in infrastrukturnih projektov in objektov. To področje bo treba še temeljiteje obdelati. Dosedanja raziskovanja so, na žalost, to smer v glavnem prezrla. Verjetno se bo treba še tudi s tistim obdobjem bolj poglobljeno ukvarjati. Jaz sem v svojem delu le naštel najvažnejše momente, tako da tisti, ki se za to zanima, lahko nadaljuje delo."

Imate kakšne načrte glede obdobja po trianonski pogodbi?

"O tem novejšem obdobju bom verjetno sestavil kakšno drugo publikacijo. Ta bo mogoče napisana takrat, ko bom končal tudi svojo disertacijsko nalogo. Čez kakšno leto ali leto pa pol."

Besedilo in slika: **Fr. M.**

Predsednik slovenskega parlamenta dr. Janez Podobnik v Budimpešti

SLOVENIJA: LAHKO BI ORGANIZIRALI PARLAMENTARNE DNEVE

Predsednik državnega zbora Republike Slovenije dr. Janez Podobnik je zastopal Slovenijo na konferenci "Vloga vzhodnih in srednjeevropskih držav", ki je bila v Budimpešti. Na konferenci je sodelovalo šest držav, od katerih je Avstrija že članica Evropske unije, medtem ko si ostalih pet držav prizadeva za vključitev v unijo.

Predsednik madžarskega parlamenta Zoltán Gál je v svoji uvodni razpravi ponudil v presoji dve možnosti, in sicer, da države, ki se želijo vključiti v Evropsko unijo, druga drugi pomagajo ali pa med sabo tekmujejo, katera bo uspešnejša. Visoki predstavniki Češke, Slovaške, Poljske in Slovenije so ocenili, da je bolje, če si skupaj prizadevajo za vključitev v Evropsko unijo, pri čemer so lahko različne oblike tega sodelovanja. Mišljene so bile tudi dvo-in tristranske povezave in dogovarjanja med državami, še posebej med sosedomi. Največ pozornosti posvečajo zdaj v teh državah prilagajanju zakonodaje evropskim merilom. Tako na tem področju kakor tudi na ostalih poudarjajo velik pomen sodelovanja strokovnjakov. Predsednik madžarskega parlamenta je dejal, da se njihovi strokovnjaki že aktivno vključujejo v priprave, podobno pa naj bi bilo tudi v drugih državah. Zoltán Gál je tudi ocenil, da imajo zelo važno vlogo v pripravi na članstvo v Evropski uniji tudi nacionalni parlamenti, medtem ko je predsednik slovenskega državnega zbora dr. Janez Podobnik poudaril potrebo po tesnejšem in navzkrižnem povezovanju med parlamenti razvitih in manj razvitih evropskih držav: "Lahko bi poskušali zavestno parlamentarne dneve v povezavi dveh ali treh evropskih držav v sodelovanju z evropskim parlamentom, ki bi poleg parlamentarcev vključevali tudi sodelovanje novinarjev in določenih predstavnikov skupin in civilne družbe, ki predstavljajo različne interese in poglede." Predsednik državnega zbora dr. Janez Podobnik je imel tudi pogovore s predsedniki in predstavniki drugih parlamentov, posebej pa se je pogovarjal tudi s predsednikom madžarskega parlamenta Zoltánom Gálom. **eR**

RAZMEJMO SE V ŠTIRINAJSTIJ REČAJ

Državna knjižnica za tujo literaturo je letos drugič organizirala v Budimpešti literarno srečanje manjšinskim pesnikom pa pisatelom. Paralelno s tem je bila razstava, gde so notpokazali dela tej avtorov.

Znano je, da na Vogrskem žive 13 manjšin. Med tejnimi smo mi Slovenci tú. Etak že lani, depa letos smo tú dobili vabilo na tau srečanje. Na prireditvi se umetniki predstavijo z ednim svojim delom, ka so od slednjoga srečanja mau kak nauvo delo najpriji.

Lani je na tau prireditve od nas bio pozvani profesor Karel Krajcar, ki - kak dobro znamo - ima bogato zbirko porabski pravljic pa Irena Barber, ki piše novele pa zgodbice. Letos sta znovič obadva pozvaniva bila, na srečanje je pa šla samo Irena Barber v Budimpešto.

Tau srečanje je zdaj kratkejšo bilau kak lani, nikše predavanje so nej meli, samo so se umetniki predstavili s svojimi delami. Geslo, ka so ga tauj prireditvi dali - Razmejmo se v štirinajstij rečaj - se je te den lepau pokazalo. Prireditve je odpro

predstavnik Urada za narodne in etnične manjšine. Na prireditvi se je Irena Barber z edno nauvo novelo notpokazala, ka ji je naslov: "Düšna vest". Od vsakšoga avtorja je eden igralec (színész) v madžarskom geziki notpokazo eno delo, po tistom je vsakši sam v svojom geziki na kratki goršto. Pisatele pa pesnike je pa glavni organizator predstavlo publikli. Edna velka dvorana je puna bila z ljudami, steri so najgeri bili na te avtorje, na njino delo. Srečanje de se kleta pá organiziralo.

Štenjé

165 LEJT KISNEJ

Primož Trubar, Sebastijan Krelj, Jurij Dalmatin, Adam Bohorič i Tomaž Hren so od 1550-oga do 1615-oga leta v Ljubljani oprvin vödali knige v slovenskom geziki. Tistoga ipa so Slovenci na Vogrskom eške nej meli knige v slovenskom geziki. V našoj krajini so na našoj rejči začnili knige vödavati najoprvin tö domanji popevge i škonicke lüterenske vöre.

MALI KATECHISMUS,
krátky návuk vöre kerščánškie
da-görögda, po
D. LUTHER-MARTONNI,
z štrvötoga pišimsi vküp zadržáni ino
za droune Deczö völo špizžani.
Zdaj pak
NA SZLOVENSZKI JEZIK
preločeni.
FINNI vitez chástas
ta obežlika virus
gda bou izodocor justus,
nebo ZEMLO moorje c pro o
i kai vu žijih boode
vöze doli poTERE.

Stampano vŠtavní vMěsto HALLA
Imenitnost
po
ZEITLER ANDRÁŠ
Aab-1776.

Prvi pisateu Franc Temlin je z vogrskoga na slovensko dojobrno "Györski katekizem" 1715-oga leta - 165 lejt po knjigaj Primoža Trubara. Za deset lejt so vödali Abecedarium Szlovenszki, za drobno deco...

Drugi evangeličanski pisateu Mihael Sever je napiso Red zueličanstva, štero je bilau štampano na Nemškem 1747-oga leta.

Naš največki evangeličanski pisateu je būu Števan Küzmič, šteri je 1771-oga leta dojobrno "Nouvi zakon ali Testamentom..."

Prvi naš katoličanski pisateu pa je biu Mikloš Küzmič, ki je 1780-oga leta vödau "Svete evangeliome". 1783-oga leta pa "Knigo molitveno, staro slovensko", štero eške gnesnaden nücate. V te molitveni knjigaj so dojspisane dvejstau-tristau lejt stare pesmi tö (na priliko: Pozslan je Angel Gabriel). Franc Temlin je 1715-oga leta v Predgo-

vori k Györszkomi katekizmusi tak pišo:

"... velika je sükešina, štímau sem, kai bi ne bilo brezi vsega haska, ako bi se katekizmus nemški na naš slovenski jezik oberno; štero Skerb sem jas na sèbe gori vzéu, ino sem katekizmus... s tákšov páskov, z kákšov sem naibole mogau, na čisti slovenski jezik preložo. Steroga zdaj Tebi Priáteu v Kristuší offerijem i tau vörjem kai ako eto moje, delo pri Tebi priétno boude, ino ako Ti verno žnjim živeu boudeš, zadostnim tálom Tebé na právo Kristuševó poznánje pripela, ino na vse kerščanskoga žitka regule navči. Vzemi zato ov moi mali dar za veliko ino za dobro, živi žnjim Bougi na Diko ino na Hválo, bližnjemi Tvojemi na hasek, sam sebi pak na Dúšno zveličanje. Tou ti želej i kivanúje čistoga sercá, šteroga Imé gori máš naznanjeno."

(gnes bi pisali tak: "... preveč je potrebno, sam brodo, ka nej bi bilau brezi aska, če bi se nemški katekizmuš na naš slovenski gezik dojobrno; štero skrb sam ge na sé vzöu, i se katekizmuš... s takšo pasko, s kakšo se najbolje mogo, na čisti slovenski gezik dojobrno. Steroga zdaj tebi, prijateu v Kristoši aldüjem i tau vörjem, ka če de se eto moje delo tebi vidlo, i ako boš ti ž njim vörno živo, z dostim talom tebé na právo Kristošovo poznánje pripela, i na vse krščanskoga žitka regule navči. Vzemi zato ov moj mali dar za veuko i za dobro, živi ž njim Baugi na diko i na (h)valo, bližnjemi tvojemi na asek, sam sebi pa na dúšno zveličanje. Tau ti želej s čistoga srca, šteroga ime gori máš naznanjeno.")

Marija Kozar

NEKAJ SVETLIH POMLADNIH MISLI

Zate in zame. Za vsakega od nas... Za modro nebo in lastovke, ki se vračajo vsako pomlad. Za rumene, rdeče, bele grede tulipanov in prijazen nasmeš neznanca... Danes je bil svetel dan. V razredu sem bila sama z najboljšim učencem - drugi so manjkali - in igranje sva prevedla trideset besed; rekel je celo, da se jih bo naučil...

Hm, nemogoči učenci. Nemogoči učitelji. Mi, drugi, pa pravični in dobri... Ko se tako v mislih sprehajam po svojem porabskem vsakdanu, ki v pomladnem prebujanju začutim toplo reko pozitivne energije, ki mi jo nosijo dobri angeli, se zamislim... Veliki pesnik in mislec Goethe je zapisal: "Ljudje, ki jih srečujemo, so najboljše zrcalo, v katerem spoznamo sami sebe." Mar ima vse to kaj z mano?? Oh, Valerija, še preveč!

Vse je zrcalo... Če o nekem govorimo slabo, tudi o sebi nimamo najboljšega mnenja... Oh, včeraj sem govorila o nekem prav grozno; ta oseba me je preprosto spravila ob živce! Kaj sem videla v zrcalu? Podoba, ki za vsako ceno, čeprav izpade

karikatura, hoče ugajati...

Ko sem to neljubno sceno analizirala, se mi je oseba nenostavno zasmilila; mogoče je hotela iskreno ugajati... Vsa od nas hoče kdaj to. Toda tako ugajašvo pripelje v svoje nasprotje... Vsekakor pa ni iskrena in odobravanja vredna gesta. Ko tako ugotovitev sprejmemo, smo pripravljani na odpusčanje. Sebi in tistemu, ki je določeno motnjo v nas povzročil. Jeza, bes, obsojanje in drugi negativni občutki ne nastanejo zunaj nas, ampak v nas samih. Zunaj nas so le provokatorji teh občutkov. Razloge za take občutke moramo najti v sebi... Vem, da je težko, a, preprosto, ne gre drugače!

Vsi radi in pogosto igramo vloge žrtev. Nočemo namreč biti sami odgovorni. Kolona je kriva, da smo pozno prišli, prijatelj nas je zvalil v gostilno in smo se napili, partner nam je pokvaril konec tedna. Nenehno se počutimo žrtve vremena, okoliščin, planetov, vzgoje, verni ljudje vidijo v žrtvovanju smisel svojega uredničenja. "Nisem kriv, tako mora biti," ponavljajo.

Žal, temu nasprotujejo vsi učitelji modrosti. Dalajlama pravi: "Obrat k boljšemu je možen le, če se vsak počuti odgovornega za to, kar počne, in za tisto, kar se mu zgodi."

V kar verjamemo, se bo uresničilo!

"Kaj bo iz mene?" je učenc nekó vprašal arabskega modreca Abdesalaama. "Vse, v kar verjameš, se bo zgodilo." Učenec si je kasneje dovolil toliko, da so ga obsodili na smrtno kazen. Ko je šel modrec mimo, mu je obsojeni zaklical, da je bil njegov nasvet napačen. "Misliš sem, da bom postal kalif, pa nisem." "Si resnično verjel v to?" Ne, je moral priznati obtoženi, želel si je, a v sebi mislil, da to ni mogoče. "Toda nisem mislil, da bom tako končal." In Salama je odgovoril... "Seveda si, le da tega nisi opazil." ... Prav tu je problem - ne uresniči se tisto, kar si želimo, temveč tisto, v kar verjamemo! S to dogmo so lahko povezane usode posameznikov, družin, narodov...

Ko želimo kaj spremeniti, moramo začeti pri nas samih...

Kako začeti? Mogoče s pogledom v modro, jasno nebo, z nasmehom neznanca ali z zahvalo prodajalki, ki nam je pomagala kupljene stvari spraviti v košaro... Svet je lep. Življenje je sreča. Ljubezem je milost... Večkrat si ponovimo te pozitivne misli in čez čas - verjemite mi - začnemo verjeti vanje... Izmislite si še kaj lepega in z nasmehom ter radostjo v srcu verjemite. Pomlad bo še svetlejša!

Tudi jaz bom jutri odšla med brsteče trte dihat pomlad. S pogledom bom objemala gredice dehtičih tulipanov in narcis, pobožala bom njihove mehke cvetove in hvalila Boga, da mi je dal dar življenja... Potem se mi bo pridružil še Nekdo in pomlad bo dišala v vsej svoji lepoti... Življenje je ena sama pisana in dišeča sreča!!

VALERIJA

ŽUPANOVA MICKA V PREKMURJU

Po nastopanju gledališke družine "Nindrik-indrik" po Porabju so prišli v preteklih dneh gostovat tudi v Prekmurje. Med drugimi kraji so bili tudi 6. aprila v Šalamencih. Malo sam bila v skrbeh, ali bode kaj ljudi, a je ta friško minila, gda san zagledala prec obiskovalcev v dvorani. Z navdušenjem so spremljali predstavo in na konci pokazali zadovoljne in navdušene obraze, saj so vidli "Županova Micko" in v njej vloge igralcev, šteri so jo odšpilali tak, da bi se to vse vküper godilo v istini. S svojim nastopom, se mi vidi, ka so med našimi ljudmi obudili tisto volo, štera je bila pred leti tudi pri nas navzoča. Mi smo tudi vsigdar, vsaj ednok na leto, odšpilali kakšo igro ali pa skeče. Igralcem iz Porabja smo hvaležni, ka so nas gor obiskali, zelo lepo svojo Županova Micko odšpilali. Njim želemo eške naprej, ka bi s svojim nastopanjem ljudi vküper združevali, kak v Porabji, tak tudi tam, kama pridejo gostovat.

Marta Sever

OD SLOVENIJE...

Prvi maj

Tudi v Sloveniji smo praznovali prvi maj. Na predvečer praznika so po vsej Sloveniji postavili mlaje in prižgali kresove. Slovesno je bilo tudi na sam praznik dela. V večini krajev so odprli nove objekte in dan počastili s kulturnimi slovesnostmi. Največ prireditev je pripravila Zveza svobodnih sindikatov.

Darilo za praznik dela

Od prvega maja več kot 800.000 slovenskih gospodinjstev plačuje električno energijo po višjih cenah. Podražili so jo za 9,8 odstotka. Za kilovatio uro dnevnega električnega toka je potrebno odšteti 14,8 tolarjev. Vlada je za 9,42 odstotka povisala tudi izhodiščne cene mleka in drobnoprodajne cene konzumnega pasteuriziranega mleka.

Slovenski premier obiskal Španijo

Predsednik slovenske vlade Janez Drnovšek se je mudil na obisku v Španiji. Srečal se je s tamkajšnjim premierom Aznarjem in španskim kraljem Carlosom. Španski sogovorniki so izrazili podporo Sloveniji in njenemu vključevanju v Evropsko unijo in v zvezo NATO. Drnovšek se je v Madridu sestal še s predsednikom parlamentarne skupščine Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi Ruperezom.

Zbudi se

Slovenija je na tekmovanje za evrovizijsko popevko 1997 poslala pevko Tanjo Ribič. Na odru dublinskega zapuščenega skladišča, ki so ga spremenili v prizorišče Eurosonga in ga poimenovali The Point je zapela pesem Zbudi se. Avtor besedila je Zoran Predin, glasbe pa Saša Lošič. Pesem se je uvrstila na deseto mesto.

ZAKLJUČEK TEČAJEV SLOVENSKEGA JEZIKA

Na pobudo Zveze Slovencev in nekaterih posameznikov smo že v lanskem šolskem letu (od novembra do aprila 1995/96) poskusno organizirali in izvajali 2 tečaja slovenskega jezika, začetnega in nadaljevalnega. V začetni tečaj so se vključili odrasli slušatelji brez predznanja slovenskega jezika, pretežno Madžari, ki slovenščino delno potrebujejo pri svojem delu; nadaljevalna skupina pa je bila zelo heterogena, v njej so bili tečajniki, ki obvladajo samo narečje, pa vse do tistih, ki imajo diplome iz slovenskega jezika. Delo v taki skupini je moralo biti zelo diferencirano, prav tako so se razlikovali interesi tečajnikov.

Zato smo v letošnjem šolskem letu (spet od novembra do aprila) zastavili nov koncept tečajev: 1. začetni tečaj, izvajal ga je g. Ladislav Domjan, in so ga obiskovali tečajniki brez predznanja slovenščine; 2. prvi nadaljevalni - nadaljevanje lanskega začetnega tečaja, izvajala ga je ga. Marijana Sukič, prav tako drugi nadaljevalni tečaj, ki so ga obiskovali tečajniki Slovenci z znanjem narečja (3.); 4. spopolnjevalni tečaj slovenskega jezika, ki je potekal v Monostru in na Gornjem Seniku, obiskovali so ga pretežno učitelji slovenskega jezika, izvajala pa sem ga avtorica tega zapisa.

Vse tečaje je obiskovalo približno 40 odraslih slušateljev, različnih poklicev in nazorov, 2-3 šolske ure tedensko, z enim samim ciljem, na novo pridobiti znanje slovenskega jezika ali že osvojeno spopolniti. Delali smo pridno, vestno in zbrano, po sodobni slovenski literaturi za pouk slovenščine kot tujega jezika in menim, da smo bili uspešni. Če želimo, da

bo slovenski jezik sčasoma postal vsaj delno v Porabju jezik javnega sporazumevanja, če želimo, da bo dobil status "uporabnega" jezika, se moramo truditi za večje osveščanje prebivalstva, tako manjšinskega kot večine. Upam, da bo tudi v prihodnje zanimanje za učenje slovenskega jezika na tečajih tako veliko kot letos.

In še nekaj besed o mojih dveh spopolnjevalnih skupinah (ker ju pač najbolj poznam): dobivali smo se vsak torek, popoldne na Gornjem Seniku, zvečer pa v Monostru. Seniško skupino so obiskovale vse učiteljice, ki poučujejo slovenski jezik, pa tudi gospa ravnateljica in vzgojiteljica, prav tako so v monoštrski bili predvsem učitelji. Ukvarjali smo se z različnimi jezikovnimi problemi, od pravopisnih in pravorečnih, do oblikoslovnih, besedoslovnih in besedotvornih ter skozi neštete praktične naloge prišli do poskusov kreativnega pisanja. Sproti pa smo reševali tudi čisto prozaične šolske jezikovne probleme. Nastalo je veliko zanimivih zapisov, odkrivali smo literarno navdihnjene talente. Posebej monoštrski tečaji, kjer je bilo več časa, so velikokrat trajali pet, šest ur. Seveda ob vsakdanjih temah in obvezno v slovenskem jeziku! Vesela sem bila vašega marljivega sodelovanja in iskrenih želja po znanju. Verjamem, da boste to svoje navdušenje z veseljem prenesli tudi v razrede, prav tako pa pridobljeno znanje posredovali svojim učencem. To je šele začetek, vendar zelo obetaven. Hvala vam vsem za prijetna druženja ob nabiranju novega znanja! Bili ste odlični! Če vam je bilo všeč, se v prihodnjem letu spet srečamo!

VALERIJA PERGER

Jajjaa!?!?

Vej pa don nej?!?

Električni stolec. Glavni tožilec (államügyész) v Floridi Bob Butterworth pravi, ka če stoj ške koga vmoriti, tau naj ne dela v državi Floridi, ka do ger leko meli problem z električnim stolom, če de kakšoga razbojnika trbólo zaničiti z elektriko. Nej dugo se je zgodilo, ka so nikšoga hüdodolca osaudili na smrt, pa gda so ga posadili na električni stolec, se je tó mašin vóvužgo. - Zdaj don vejmo, zaka se lidgé na Vogrskom tó telko kolejo. Dje zato, ka nemamo električnoga stauca, šteri bi se vóvožigavo, pa bi se od toga vogrski (ukrajinski, romanarski,

FLIKE VEČ VREJNE KAK NOVINARI

srbski, kinejzarski ptt.) hüdodolci bodjali.

Kurve baukše kak novinari. Birokrat Chatumongol Sonakul v tajskom finančnom ministrstvi tak misli, ka njina država má več aska od prostitucije (po naše od kurvarije), kak od novinarov. Če bi un prej büu reporter, bi raj büu korvejš, kak vsefelé pline-plane piso. Tau je te pravo, gda ga je en novinar pito, če je istina, ka je en tau porc ožmekno. - Dje, če je tau narejdo, te se ma več tak nej trbej glasiti za korvejša.

Korupcija na državnem nivonu? Merikanska vlada (kormány) pravi, ka bi se nemško vodstvo (Kohl pa njegva partija) tó mogli pobaukšati, pa nej pomagati gaunarom. V Nemčiji je prej tak, ka si biznismeni leko dojrčunajo od svoji prc tiste penaze, s šterimi so koga podmazali, ka naj njin šejft vküper pride. Mazanje s penazami pa je prej nelegalno. - Te bi pa

rejsan trbólo nemške voditele dobro namazati z eno šibo za tau njino delo? Depa kak, če je gnauk mazanje nelegalno? Ali pa če so uni že tak tó namazani?

Svinjski tauvange. Nej dugo smo pisali, ka so več ton papéra za penaze rediti iz Dajčlanda do Vogrskoga sprvajali vsefelé policajji pa jim je kamion v Budapešti don preméno. Zdaj so se pa te zglasili dobri ftiči, pa so ponüdili policajom en dober šejft. Prej naj njim policija dá 3 milijarde (!) forintov pa te uni nazaj dajo papér za penaze. - Podje, podje?!? Za prazne papére škte vi meti prave penaze?!? Pa telko, ka je policija eške ranč nej vidla, nej ka bi mejla? Zato skrb mejte, gda te tiste milijarde prej djemali od sivi pojbov!

Gavalerski bandit. V Budapešti, paulek ene törsko-kinejzarske gostilne se je zgodilo, ka je pričauvo en auto, iz njega

je vóskočo en moški, trikrat strejlo na enoga mladoga pojba, šteri se je s par drugimi pogučavo. Gda se je v velki sili nazaj obrno, je gorobrnno dve starejši ženski. Bandit je natau lepau na fajni gorpomogo tiste dvej dami, se nutri v auto vseu pa odčofigo. - Eške zato don gestejo lidgé, šteri se tak ponašajo, kak se šika.

Mladi Jelcin. V zadnjom cajti se mi je najbolje vidlo tau, ka je ruski predsednik pravo: ruske voditele je trbej vóminiti z mladimi, ka s temi starimi baki več nika ne more narediti. - Sarmak ouak istino má, samo je malo nasé pozabo, kakší trpetlavi dejdek je grato. Če bi ma kancelar Kohl etognauk v Nemčiji nej pomago, te bi se Jelcin sam z ene male stube tak dojkobacno, kak en Gülbaba krumpli. "Izvinjitye gaspadjin", vodau predgamo, zmejs pa Jelcin vodko pigémo?

Fr.M.

MLADA "UMETNICA" PUNO AMBICIJ

Porabski Slovenci smo skromni ljudje. Večkrat bi se leko za tau ali za tisto (h)valili, če nej za drugoga volo, te za tau, ka smo flajnsni pa dobri delavci. Pa nej samo kak delavci smo dobri. Na gnes smo prišli do toga, da mamosta vönavčeni lüdi tö, doktore, inženire, profese pa vejga Baug eške kakše odlične lüdi. Istina, ka ji je dosta nej ostalo doma, raztepli so se, indrik so najšli svojo srečo.

Gnesden je že nej tak fejt nauvo - kak povejmo pred 50 lejtimi - ka se mladina po srednji ali po visoki šaulaj ali na univerzaj vči. Vsigdar se pa leko veselimo, če med tejmj vönavčeniimi lüdamj najdemo takše, steri radi ostanejo doma, nemajo radi velke varaše, šterim se vidi naša lejpa pokrajina.

Na Dolenjom Seniki žive, v Sombotel odi v srednjo šaulo - v glasbeno in umetniško srednjo šaulo - **Adrienn Csallo**. Letos de maturirala. Adrienn je letos 19 lejti stara. Njeni oča je Vogrin, sodački predjen, mati je Slovenka, dela v Varaša. Njene matere korenje so z Gorenjoga Senika, oča je pa pauleg Zalaegerszega doma. Mislim, malo lüdi zna, da je Adrienn mlada umetnica, stera je puna ambicij. Slika pa grafike mala, tau se je včila v srednjoj šauli. V Varaša v gledališči je mejla dva kedna razstavo (kiállitás).

Malo naši lüdi zna od tebe tau, ka malaš pa

farbaš. Kak se je tau začnilo?

"V Varaš sam ojdla v osnovno šaulo. Tam so brž gorprišli profesori na tau, ka mam žilo za risanje (rajzhoz). Profesorica Marija Krajczár, štera je včila risanje, mi je s cejlo svojo močjav pomagala. Gda so iz risanja - tistoga reda, gda sam v 8. klas ojdla - v županiji držali tekmovanje (verseny), sam prva bila."

Kakšna paut je pa pelala do toga, ka si leko predstavila v Varaši svoja dela?

"Štiri lejt sam bila v šauli v Sombotelj. Sploj z veseljem, z dobro volav sam opravljala te lejte. Dobre profese sam mejla, pa mam. Kakoli se malo špajnsno čuje, rada, sploj rada sam v tauj šauli. V šauli sam se navčila temelje za tau, ka

je potrejbno, da bi clovek nej kak kakši amater riso pa sliko."

Na varaškoj razstavi ka vse leko clovek najde?

"Na razstavo sam dala 35 moji kejpov. Med tem je 10 z oljijom, te drugi kejpi so pa v drugi tehnikaj napravleni."

Kelkofele tehnike poznaš? Ka najbolje rada slikaš?

"Skurok vsakšafele tehnike poznam. Pastel, akvarele, grafike, tuš. Najbole pa rada slikam z oljijom. Ka sam do tejsa mau slikala, tau so zatok nej moje slobodne misli bile. Tau so nam v šauli kak nalogo dali."

Gda boš se pa ločila od šaule, pa boš mejla svojo svobodo, ka

boš te najbolje rada slikala?

"Sploj rada mam naravo, živali, med njimi pa konja. Od konja že gnes mam sliko. Pa konja nej samo na sliki, liki živoga tü rada mam. Že dugo lejt jaham. Rada mam pisé tü. Tüj doma mam ednoga lejppoga pisa, Lerina. Gda samo leko, deva v naravo, pa sva slobodniva."

Zdaj, ka za malo cajt-a šaulo končaš, ka planiraš?

"Rada bi šla na visoko šaulo, žau, ta je žmetno notri priti. Liki ge ne dam gor. Tačas mo pa ojdla nazaj k svojim profesorom v Sombotel pa mo slikala tadala. Iz toga leko napravim "biznis" tü. Moj cilj je pa tau, da bi gratala restavratorka. Tau napona iščejo, tak muzej, kak kakši takši lüdej, steri zbějrajto slike, stare kejpe."

Ka je pa tisto, ka tebe inšpirira?

"Kak sam že povedla, zanima me narava, živina pa portreti. Planiram, da bi zdaj že cajt biu svoj portret napraviti. Zvün toga me zanima, pa mo delala tü, ka mo na pohištvu (bütor) farbala. Tau je pa načiša tehnika. Pa je ešče s tejn nej konec moji načrtov. Rada tkam tü. V šauli mam za tau šker. Tkala sam že kakše turbe pa taške. Sledkar bi pa rada tkala slike tü."

Ka ti misliš, od koga si erbala "žilo" za tau delo pa volau?

"Moj dejdak po oči je bio amaterski slikar. Leko, da sam kaj erbala od njega."

Ka pa na tau tebi pravijo tvoji stariške, sestra, pa tü v vesi živoči stariške?

"Istina, ka sam si tau ge sama vöodebrala. Morem pa povedati, ka so me stariške skauz pomagali pa me pomagajo gnes tü. Stari stariške so pa ponosni namé. Radi gledajo moja dela, radi so tomi, ka sam si odebrala. Moja sestra je sprvoga tü slikala, liki sledkar je pa tak njala."

Ka sam zdaj od tebe čüla, tau svedoči, da si mlada, pa puno ambicij.

"Gvüšno, ka gnes tau delam, ka mi je najbolje drago. K tomi se "malo" že razmejm pa se po tauj pauti škem tadala včiti pa delati. Vleti že znauvič edno razstavo planiram tüj v Varaši, tačas mo že pa mejla nauve slike. Sploj rada sam doma na Dolenjom Seniki. Tüj najdem temo za svoje slike, lejpa je narava, lejpa je naša pokrajina. Ne trpim varašov, nej sam rada v velkij varašaj. Vesnica, tau je moj svejt. Narava pa živali. Gda mo na svojo rokau mo mejla svojo stanovanje, tam de pohištvu slikano, mejla mo štalo, gde de stau eden konj. Vüпам, ka se mi spunijo senje."

Vsi tik želejmo, naj tak baude, na njeno pa na našo veselje.

I. Barber

... DO
MADŽARSKÉ

Slovenska ves - Totovo selo

Za prvomajske praznike je večja skupina kulturnikov, športnikov in gasilcev iz Slovenske vesi obiskala Totovo selo (Tóthfalu) v Vojvodini. V tej vojvodinski vasi živi madžarska manjšina, ki je za Slovensko ves (Rábatótfalu) zvedela preko televizije, ko so v tej vasi l. 1996 prirredili borovo gostüvanje. Vojvodinci so dali pobudo za sodelovanje med dvema naseljenjema. Organizator tokratnega obiska je bila Slovenska manjšinska samouprava Monošter-Slovenska ves. Dvodnevna gostovanja so se udeležili pevke iz Monoštra pod vodstvom Marije Rituper, glasbene pedagoginje iz Murske Sobote, ansambel Lacija Korpiča s pevkami, ženska ter moška nogometna ekipa. Gostitelji bodo obisk vmili 20. avgusta.

Novi vatikanski nuncij

Sredi junija bo zasedel svoje mesto novi vatikanski nuncij. 63 letni nadškof Karl-Josef Rauber dela trenutno v Ženevi. Kot je dnevniku Népszabadság povedal, do zdaj se je ukvarjal z drugimi območji, tako se s problematiko madžarske cerkve in družbe šele zdaj spoznava.

Nastopi kulturnih skupin

Porabske amaterske kulturne skupine tudi ob prvomajskih praznikih niso počivale. Gledališka držina Nindrik-indrik je 2. maja nastopila v Kuzmi in pri Gradu, lutkovna skupina Palčki pa 3. maja na Gornjem Seniku.

Slovenska rokometna reprezentanca v Železni županiji

7. in 8. maja je gostovala rokometna reprezentanca Slovenije na Madžarskem, kjer se je na prijateljski tekmi dvakrat pomerila z madžarsko reprezentanco. Prva tekma je bila v lkerváru, druga pa v Büku.

Spremljajte televizijsko oddajo SLOVENSKI UTRINKI vsako drugo sredo ob 14.10 na 1. programu madžarske televizije.
Naslednja oddaja bo v sredo 14. maja 1997.
Ponovitev v soboto, 17. maja ob 9.45 na 2. programu.

REVIJA PRIJATELJSKIH PEVSKIH ZBOROV V PODKUMU

Gornjensiški pevski zbor je prve dni aprila dobil vabilo od pevskega zbora v Podkumu. Naš zbor je 27. aprila že drugič gorastaupoval v Podkumu v župnijski cerkvi. Podkumčani so že pri nas tujeli nastop lani decembra, gda smo na G. Se-

niki meli božični koncert. Ta dva zbora, leko povejmo, sta se že dobro spoznala, tak smo eden z drugim, liki bi se furt poznali. V Podkumu je na té den - kak mi pravimo - buča bila. Navzauči smo bili pri rednoj meši, po meši je pa gorastaupilo sedem zborov. Naš zbor je najnaslednje bio na vrsti, z našim nastopom so sploj zadovolni bili. Tau je pa bilzu za toga volo, ka je naša zborovodkinja lejpi program vkup postavila. Dvej naše porabske pesmi smo spejali pa edno slovensko. Vsi drugi zbori so pa največ tihinski pesmi spejali.

Na konca so pa vsi zbori vkuper popejali. Prva skupna pesem je bila: Giuseppe Verdi: Na bregovih Eufrata (Zbor Izraelcev iz opere "Nabucco"). Tau pesem naš zbor že dugo cajta zna, liki v madžarskom geziki. Zdaj smo se go pa navčili v slovenskom geziki tuj. Druga pesem je bila "Marija skoz življenje..." Tau pesem so naprej nej not zglasili, prajli so, sto go zna, naj spejva. Mi smo go znali, zatok ka se toga cajta pripravlavo na slovensko mešo in smo se tau pesem tuj navčili.

Podkum je od nas več kak 300 kilometrov. Zatok smo pa že zazrankoma v pau štrtoj vöri z daumi šli,

da bi na pau deseto v cirkvij bili na probi. Cirkev je tak 900 metrov visiko, srejdij lejpe pokrajine. Domau smo potovali po koncerti, po obedij. Našo ceringo je pokrila Slovenska zveza. Na prireditve nas je sprvodo Martin Ropoš, župan G.

Senika. Vsem se lepau zahvalimo. Ta paut je znauvič svedočila, da je zbor kreda na delo, na žrtvovanje, aldüvanje časa in energije.

I. Barber

DOBROTE SLOVENSКИH KMETIJ

Letos je bila že osmič razstava "Dobrote slovenskih kmetij" na Ptujju v minoritskem samostanu. Razstava traja več dni in vsako leto je druga regija, ki ima tam svojo vodilno vlogo. Letos je bila tou Dolenjska z Belo krajino. Lani je tou mesto spadnolo Pomurji in se je zelo dobro predstavilo. S kmetičami sodeluje svetovalna služba, štera za tou vse skrbi in razstavo tujdi pripravij. Dobrote pripravijjo kmetice, oceni pa jih posebna komisija. Letos so šli na razstavo samo izdelki, šteri so dobili medalje. Iz Pomurja je bilo prijavljenih 64 izdelkov, od tej je dobilo medalje 30 in sicer 5 zlatih, 11 srebrnih in 14 bronastih priznanj, štera kmetija dobi tri leta zaporedno zlato medaljo, pa dobi kipec kakovosti. Pomurje je tak že letos dobilo tretji kipec in sicer zdaj je dobila ena od kmetič za orejovo pogačo. Poleg

dobrot iz žita, to se pravi krüja, pogač, kroflinov, peciva, se ocenjüjeto tujdi izdelki iz mesa, mleka, letos ešče tikvino olje, gesi (kis) in sadna palinka.

Ptujska razstava je postanola že tak kak edno romarsko središče. Tam se vsako leto zbere dosta lüdi, tam je tujdi skupna

meša, tam se lidgé med sebov spoznavajo, dosta vidijjo, kakšij krüj pa pogače se pečejo indrik v rosagi, dobi pa se tujdi té dobrote tam küpiti. Razstava je vsako leto boukša, tam so tujdi kulturne prireditve, izobraževanja in kakšne predavanja.

M. Sever

NIKA SLADKOGA IZ SLOVENSKE VESI

Gnesden je v Varašij nej težko najti dobro restavracijjo ali slaščičarno (cukrászda). Steri pa ne marajo za Varaš, so raj v vesi pa leko dejo v Slovensko ves. Če se pelamo prauto Martinja, kumar pridemo vö z Varaša, je že ena privatna restavracija pa trgovina. Z lejvi kraj na konca vesi se pa že od daleč vidij slaščičarna. Na tau kraja je menja ramov, več sonžetov, njiv. Ozar se pa vleče mali brejg z goščami. V tau mimoj, lejpoj krajini sejdati na balkoni, gesti dobre pokeraje, sladoled pa eštja kaj dobro mrzlo spiti! Vse tau nam prinese mlada, prijazna kölnarca, stera z velikim veseljem čaka svoje goste. Trbej nam od toga lepšoga pa baugšoga?

Ibolya, kak je tvojoj držini tau na pamet prišlo, ka tuj v vesi slaščičarno oprete?

"V držini smo tri sestre. Ge sam se vönavčila za sabolico (šiviljo), samo ka sam nikdar nej rada šivala. Etak sam odišla za kölnarco na Balaton. Gda se je moja sestra vönavčila za slaščičarko, te smo si začnili premišlavati o

tejm. Ves je velka. Mladina tuj nejma trno kama titi v vesi. Lüstvo smo kaulek spitali pa smo tak vidli, ka trbej slaščičarno v vesi. S pomaučjo starišov smo vse tri sestre ustanovile d.o.o.

(KFT). K tomi je trbelo meti enoga strokovnjaka, tau je sestra. Zdaj ge sama delam vse, ka sta obadvej sestre dejte mele." **Zdaj že pomalek dve leti, ka mate slaščičarno. Ali si zadovolna s prometom (forgalom)? Zavolé maš gostov?**

"Sprvoga je tuj malo lüstva prišlo. Tak vidim, ka je lüstvo

malo nevoščeno tuj. Tuj pa tam nazaj čüjemo, ka z njini pejnaz naj mi ne gratamo bogati. Zdaj zatok že iz vesi tuj pridejo. Bola pa odijjo z Gorenjoga, Dolenjoga Senika pa iz Sakalauvec."

Ka pa Slovenci iz Slovenije?

"Lani so že začnili oditi. Zdaj pa že največ gostov mam iz Slovenije. Dosta jih odi nazaj. Tak vidim, ka so zadovolni. Dostakrat me že zazranka rano zovejo po telefon."

Kak se pogučavaš z nji-mi?

"Moji stariške so Slovenci. Sprvoga mi je mati pomagala. Zdaj pa ge že tuj bola vejm gunčati. Tak, ka se porazmejmo."

Ka vse se dobi küpiti?

"Vse tisto, ka v drugi slaščičarnaj. Pecivo, torte nam vsakšij den friške pripela slaščičar z Varaša. Sladoled sama delam. Gda je že baugšo vrejmen, te sedemfele mam pripravlavo. Dostafele piti tuj mam. Vino, šampanjec, žganje, osvežilno pijačo. Za mlajše pa bonbone, čokolade itd."

Kakšne so cene?

"Ena kepicica sladoleda je 25 forintov. Falaček peciva je od 38 do 50 forinta. Torte so od 950 forintov, odvisno, sto kakšne želje ma. Piti pa takšno cejno ma, kak po krčmaj."

Kak je oprejtja slaščičarna?

"Vsakšij den od 10. do 21. vöre."

Ali se spleča tak dugo oprejtje meti?

"Eštja nej, dapa vü pam, ka nas vse več lüdi gorazišče. Ge sam na tejm, aj se lüsto tuj pri nas dobro počüti."

K. Fodor

MOJA VAS NEKOČ IN DANES

Nekoč so ljudje živeli drugače kot danes. Bolj težko je bilo živeti. V davnih časih so ljudje morali zelo dosti delati. Drug drugemu so hodili pomagat. V teh časih so že tudi bile tovarne. Tisti, ki je lahko, si je tam služil vsakdanji kruh. Ko so prišli domov, so tudi doma nadaljevali z delom. Spomladi so na poljih posadili krompir, koruzo in buče in so posejali peso. Prej kot so sejali in sadili, so preorali in pobranili polje. Poleti so kosili. Ko se je trava posušila, so jo odpeljali domov. Seno so jedle živali. Jeseni so pobirali krompir, koruzo, buče in repo. Polje so preorali, pognojili in pobranili. Pozimi, ko niso mogli delati zunaj, so "lúpali" koruzo. Med delom so mnogo pripovedovali in

pelj. V tem času je že bil tudi vrtec in šola. V septembru so začeli mlajši otroci hoditi v vrtec. Zelo mnogo jih je bilo. Večji otroci so pa hodili v šolo. Imeli so samo knjigo za verouk, za matematiko in književnost. Pisali so na tablo, ker še niso imeli zvezkov. Pisali pa so s kredo. V tem času je približno tristo učencev hodilo v gornjeseniško šolo. Hiše, ki so jih imeli ljudje, so bile pokrite s slamo. Imeli so dimno kuhinjo. Danes je že drugače. V jeseni male otroke čaka vrtec. Tu se mnogo igrarajo, učijo se slovenski jezik in tudi spijo. Večje učence čaka šola. Ob sedmih morajo učenci prispeti v šolo. Deset minut čez sedem se začnejo ure. Mlajši učenci imajo pet, večji pa šest ur na dan.

Enkrat tedensko imajo tudi verouk. V šoli je več dejavnosti. Imamo računalniški, zdravstveni, pevski in folklorni krožek. Tudi lutkovna skupina je. Ljudje imajo že lepe hiše. Delajo v bližnjem Monoštru v različnih tovarnah. Skoraj vsak človek ima delo. V vasi je pošta, trgovina, gostilna, kulturni dom, šola in vrtec. Vas ima več delov. To so Bekavaraš, Janezov breg, Grebenšček in Sobota. Jaz živim na Janezovem bregu. Med Madžarsko in Slovenijo je meja. Tudi mi, gornjeseniški učenci, večkrat gremo v bližnjo Slovenijo. V Monošter pelje ljudi avtobus.

Takšno je življenje v naši vasi.

Andreja Nemet 8.r.

Otroško stran smo sestavili iz spisov gornjeseniških učencev na tekmovanju iz slovenščine.

ŽIVLJENJE V NAŠI VASI NEKOČ IN DANES

Na Gornjem Seniku je bilo pred 45-50 leti veliko siromaštvo. Tako je pred 50 leti v vasi živelo približno 1500 ljudi. Ljudje so hodili na sezonsko delo v županijo Šomogy, tam so sejali koruzo in sladkorno peso. Od jutra do polnoči so delali na njivah. Sosedo so šli k sosedom, tam so peli, se pogovarjali in "koškece lúpali". Pozimi niso imeli tako mnogo težkega dela kot spomladi. V gostilni so igrali karte. Za jesti so imeli mlečno repo, zelje, kašo in pogače. Otroci so hodili v šolo brez čevljev, ker starši niso imeli denarja za to. Če so imeli škornje, so pet let nosili ene. Otroci so hodili v šolo, v trgovino in v cerkev peš. V cerkev so tudi bos šli, to ni bila sramota. Nekatere ženske so imele kakšne copate. Hiše so bile majhne, črna kuhinja in majhna okna. Družine so imele mnogo otrok, ampak dosti jih je umrlo, ker so bili bolni. V vasi ni bilo zdravnika. Za zdravlila so imeli kakšne trave, iz njih so kuhali čaje, da bi ozdraveli. Mnogo otrok ni moglo dalje v šolo, ker starši niso imeli denarja in ni bilo avtobusa. Že majhni otroci so morali delati na njivi in pasti krave. Takrat je bilo po vaseh težko življenje.

Danes se je že v celoti spremenilo življenje na vasi. Ljudje so zaposleni, hodijo v razne tovarne v Monošter. Otroci imajo možnost za učenje. Lahko gremo v gledališče, v kino. V vasi imamo otroški vrtec in osnovno šolo, potem pa si lahko izberemo strokovno ali srednjo šolo. Danes otroci že lahko svobodno izberejo razne poklice. Imamo možnost za branje, zabavanje in počivanje. V vasi deluje pevski zbor in plesna skupina. Manjšinska samouprava v vasi organizira zanimive programe, obnovimo stare šege in navade, npr. borovo gostüvanje, fašenek. V vasi se gradi mnogo novih hiš, to pomeni, da mladina ostaja tukaj, da se dobro počuti, naša vas ne bo "umrla".

Edina Ropoš 7.r.

NAŠE ŽELJE

1. Radi bi brali več otroških spisov, razen svojih.
2. Reportaže s starejšimi ljudmi o življenju nekdaj.
3. Več križank.
4. Več slik o Porabju.

Učenci OŠ. Gornji Senik

ŠOLA - MOJ DRUGI DOM

Moja šola je na Gornjem Seniku. To je največja slovenska vas v Porabju. Vas najdemo blizu slovenske meje.

Šola stoji v sredini vasi. Šola je zelo lepa in velika, ima 8 učilnic, zbornico, ravnateljsko sobo, telovadnico, knjižnico in razne laboratorije. Ravnateljica se imenuje Erika Glanz

V šoli se uči 62 učencev, uči pa nas 11 učiteljev. Naš razred je zelo lep, velik in svetel. Na steni visijo lepe slike, krožniki in cvetlice. V razredu nas je 8, 5 deklic in 3 fantje. Naš razrednik je Žolt Moldovan. On nas uči nemški jezik, spoznavanje narave in okolja ter telovadbo. V šoli imamo izvenšolske dejavnosti. Jaz hodim k pevskemu zboru in lutkovni skupini. Tudi se spoznavam z računalnikom.

To je moja šola. Rada hodim v to šolo.

Beata Bajzek 5.r.

RAD(A) IMAM ŽIVALI

Doma imam mucu. Ime ji je Kormoš. Njen kožušček je črn, smrček tudi. Dolge bele brke ima in velike rumene oči. Rada pije mleko in lovi miši. Zelo živahna je, čista in igriva. Če se dobro počuti, prede. Ko pridem domov, me počaka pred vrati. Ona je moja najljubša žival.

Gabor Ropoš 3.r.

Doma imam mačka z imenom Miki. Je lepe bele in črne barve. Okoli vratu ima zeleno ouratnico z zvončkom. Rad pohaja in se igra. Kadar je v hiši, najraje spi na fotelju. Glede hrane je zelo priden, saj je skoraj vse. Če mu kdo nagaja, ga opraska. Jaz ga imam zelo rada.

Kludia Lazar 4.r.

PRI NAS DOMA

Naša družina se imenuje Čato. V družini nas je pet. Živimo na Dolnjem Seniku. Moja babica tudi živi pri nas. Cecilia Lazar ji je ime. Stara je sedemindeset let. Rada peče in kuha. Moja mamica se imenuje Marija Balog. Stara je štiriinideset let. Dela na Dolnjem Seniku v otroškem vrtcu. Če ne vem kakšne naloge, mi pomaga. Moj oče se imenuje Mikloš Čato. Star je dvaindeset let. Dosti dela in samo zvečer je doma. Moja sestra se imenuje Katalin Čato. Stara je osem let. Hodi v drugi razred. Dobro se uči. Jaz sem Melinda Čato. Stara sem enajst let. Hodim v peti razred. Dobro se učim. Zjutraj vsak gre svojo pot. Jaz in sestra greva v šolo, mamica in oče gresta delat, samo babica ostane doma.

Vesela sem, da imam tako družino.

Melinda Čato 5.r.

A PÁRBESZÉD PROGRAM 1997. ÉVI PÁLYÁZATI KIÍRÁSA

A Párbeszéd Program a Művelődési és Közoktatási Minisztérium, különböző egyesületek és alapítványok, valamint egyéb nonprofit szervezetek együttműködésén alapuló multikulturális program. Alapvető célkitűzése, hogy elindítson vagy támogasson olyan kezdeményezéseket, amelyek alkalmasak a kisebbségi kultúrák, szubkultúrák megismertetésére, erősítik a kultúrák értékeinek érvényesülését, s hozzájárulnak az idegengyűlölet, a mássággal szembeni türelmetlenség mérsékléséhez.

A Párbeszéd Program célja:

1. A Magyarországon élő kisebbségeknek és az ország nyelvi, kulturális sokszínűségének bemutatása,
2. E kulturális sokféleség bemutatására alkalmas média- és interkulturális oktatási programok támogatása,
3. A többség és a kisebbség közötti PÁRBESZÉD erősítése, a Program céljaihoz illeszkedő tevékenységet folytató szakértők, szervezetek és kezdeményezések egymásra találásának elősegítése.

A Párbeszéd Program pályázatot hirdet olyan oktatási-, kulturális-, tömegkommunikációs- és egyéb programok támogatására,

- amelyeket kisebbségi és többségi intézmények/szervezetek közösen nyújtanak be, és amelyek szolgálják az etnikai, vallási, szociális, szubkulturális, fizikai és mentális értelemben kisebbségben lévő csoportok beilleszkedését, valamint
- támogatjuk iskolák és pedagógiai műhelyek fenti célú oktatási programjait is (ez esetben nem szükséges közös pályázat).

A pályázatokat 3 példányban, pályázati úrlapon (amely levélben illetve telefonon igényelhető, vagy beszerezhető a MKM Ügyfélszolgálati Irodájában) 1997. május 25-ig kell benyújtani a következő címre:

**Párbeszéd Program
Művelődési és Közoktatási Minisztérium
1055 Budapest, Szalay u. 10-14.
Telefon: 302-0600/1454 (Havas Dorottya)
Fax: 332-9520**

(Tavalyi nyertes pályázóink csak abban az esetben nyújthatnak be új kérelmet, amennyiben új pályázatukkal együtt tavalyi pályázatuk elszámolását is megküldik. A döntésről várhatóan 1997. június 10-től kaphatnak értesítést.)

NIKA ZA SMEJ

Ka je dosta, je dosta

Naš Lujzek se sreča etog-nauk s svojim padašom, z našim Ivanom. Ivan pita Lujzeka: "Gde si pa odo?" "Tuj pa tam, tak vejš, furt nika trbej. Pa mi dobro tu spadne se šetati. Tak vidiš, malo sam debeli grato," pravi Lujzek.

Ivan pa: "Rejsan, skurok sam te nej spozno. Ka si pa delo, ka tak dosta kil maš na sebi?"

"Nika nej. Tau je tak bilau, ka sam se sto doj navčiti kaditi. Žena mi je telko vrejla za toga volo, tak sam pa ušo k doktori, aj mi nika da. On je pa tak pravo, ka leko kadim, depa menje. Furt si samo te leko nadežgem, če sam že djo. Vejš, zdaj pa na den najmenja desetkrat djejm."

Ka bi pa ge z ednim konjom?

Naš Franci pa njegva draga žena Mariška v nedelo popodneva doma sedita. Mariška etakšoga reda ma cajt malo novine prešteti.

Kak šté novine, gnauk samo etak pravi svojma dragoma možej: "Glé, glé, Franci, ka sam pa ge zdaj tuj štejla. Tau sam štejla, ka prej v Afriki po nistarni krajinaj takšo lüstvo žive, ka moški za ednoga konja gdakoli odajo svojo ženo. Dragi moj Franci, povej mi, ti bi takšo tü napravo?"

Franci pa: "Jaj, Mariška, ka si pa tak špajsna? Zdaj, gda vsakši že fajn autone ma? Ka bi pa ge začno z ednim konjom?"

Samo edno veselje

Našoga Karčina je etog-nauk tanjala njegva draga žena, naša Ana. Karčina padaš je eden den mimo ušo iže, gde Karči žive pa ma je napamet prišo Karči, etak nazaj stauipi pa not dé k njema. Gda not stauipi v künjo, naš Karči od žalosti pri stauli sedi, na stauli pa eden prazen glaž ma, šteri je nej dugo puni bio s palinkov. Padaš se ma poklauni, pa gda té prazen glaž vidi na staula, ma etak pravi: "O, ti srmak, tebi je pa na gnes samo tau edno veselje ostalo", pa pokaže na glaž.

Naš Karči pa zdaj etak: "Eške mam edno veselje," pa že naprej vleče eden drugi puni glaž, šteroga je pod stolom emo.

Zakoj bije svojo ženo?

Etog-nauk se je naš Lajoš srečo s svojim padašom, z našim Jožinom. Lajoš etak: "Joži! Sram me je, ka si ti moj padaš. Po cejljo vesi, pa zdaj že po sausadni vasnicaj, se čuje, ka napona ženo biješ. Zakoj ti tau delaš?"

Joži pa: "Zakoj, zakoj? Zatok, ka odi po sausedaj pa se tauži, ka prej go ge napona bijem pa prej grdau delam z njauv."

I. Barber

PORABJE

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p.p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Po mnenju Ministrstva za kulturo
št. 415-715/93 mb z dne
3.11.1993, se časopis PORABJE
uvršča med proizvode, od
katerih se plačuje davek od
prometa proizvodov po 13-točki
tarife 3. zakona o prometnem
davku (Ur. list RS, št. 4/92).
ISSN 12187062.

Časopis izhaja z denarno
pomočjo Javnega sklada za
narodne in etnične manjšine.